

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 540-1917)

Originalt emne

Arbejderforhold

Arbejderforhold/Foranstaltninger mod Arbejdsløshed (Nødhjælpsarbejde, Ungdomsarbejde)

Gader

Gader/Anlæg, Udvidelse og Regulering af Gader og Veje, Gadeplaner

Uddrag fra byrådsmødet den 17. januar 1918 - side 7

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 540-1917)

Indstilling fra Brolægningsudvalget om Udførelse af et Afgravningsarbejde ved Silkeborg Landevej.

Brøndum udtalte, at Forslaget nærmest fremkom paa Grundlag af nogle Udtalelser, som Hr. Møller var fremkommet med i Mødet for 14 Dage siden, om, at det paagældeode Arbejde kunde paabegyndes naar som helst. Brolægningsudvalget vilde gerne straks tage fat paa Arbejdets Udførelse, men da Sagen velsagtens først skulde til Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse, vilde det henstille, at Sagen blev fremmet paa den Maade, at man bestræbte sig for at skaffe Midler til, at Arbejdet kunde paabegyndes. Kort og Planer var i Orden, og da det drejede sig om et Arbejde, der alligevel skulde foretages engang, vilde det være ønskeligt, om det kunde foretages nu, for at der derved kunde skaffes Beskæftigelse for en Del arbejdsløse.

Møller bemærkede, at Hr. Brøndum ofte havde forbavset ham, men denne Gang mere end tidligere. I Mødet den 18. Oktober sidste Aar fremsatte Udvalget for Byens Udvidelse og

Bebyggelse Indstilling om Udførelse af Afgravningen ved Silkeborg Landevej og ved de Mezas Vej. Et Par af Brolægningsudvalgets Medlemmer havde deltaget i Forhandlingerne om disse Arbejder, og Sagen afsluttedes i Byraadet saaledes, at Budgetudvalget og Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse i Forening skulde afgøre, hvornaar Arbejderne skulde bringes til Udførelse. Afgravningsarbejdet ved de Mezas Vej var for saa vidt paabegyndt - det vilde koste henimod 400000 Kr., hvilket var alt, hvad Marselisborgfonden ejede - idet Sagen var blevet sendt til Brolægningsudvalget, der skulde iværksætte Arbejdet, men dette Udvalg havde endnu ikke begyndt Arbejdet, hvorved der kunde beskæftiges 100-150 Mand i længere Tid. Sidste Mandag havde Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse holdt Møde, paa hvilket man havde drøftet Sagen angaaende Afgravningen ved Silkeborg Landevej med det Resultat, at Sagen skulde sendes til Budgetudvalget til Overvejelse, hvad den pekuniære Side angik. Hr. Brøndum deltog i det nævnte Møde og var med til at behandle den paagældende Sag, saa alt maatte antages at være i bedste Gænge, men ikke desto mindre havde Taleren faaet oplyst, at Brolægningsudvalget, for hvilket Hr. Brøndum jo var Formand, et Par Timer i Forvejen havde holdt Møde og vel sagtens vedtaget den nu foreliggende Indstilling, uden at Hr. Brøndum havde fundet sig foranlediget til at oplyse noget derom paa det Møde, som Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse holdt, og hvor samme Sag altsaa blev behandlet.

Taleren kunde ikke se andet, end at Hr. Brøndum havde handlet noget illoyalt. I hvert Fald var det en højst uheldig Maade at samarbejde paa. Det var i det hele taget uforstaaeligt, at Brolægningsudvalget kunde fremkomme med Indstillingen, da det jo drejede sig om en Sag, som det slet intet havde med at gøre, før det fik Sagen tilsendt fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse. Taleren vidste ikke, om Hr. Brøndum havde skyndt sig saa meget for muligvis at blive nævnt i "Dyrtiden".

Formanden maatte anmode Hr. Møller om ikke at komme for langt fra Sagen.

Møller skulde saa kun sige, at han fandt Hr. Brøndums Handlemaade illoyal, og at han ikke ønskede at være med til en saadan Fremgangsmaade, saa maatte Hr. Brøndum hellere administrere det hele. Hr. Brøndums Handlemaade i denne Sag var baade uklog og utilbørlig. Taleren foreslog, at Sagen, som jo var vedtaget, blev sendt tilbage til Brolægningsudvalget. Saa snart der kunde arbejdes, vilde Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse sende Sagen til Budgetudvalget, og derefter vilde den, hvis Pengene kunde

skaffes, blive tilstillet Brolægningsudvalget til Udførelse.

Brøndum gjorde gældende, at Sagen ikke havde været paa Tale i det Møde, som Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse holdt i Mandags, før Taleren gav Meddelelse om Sagen fra Brolægningsudvalget. Dette sidste Udvalg var iøvrigt ganske enig om Indstillingen, hvoraf jo fremgik, at alle dets Medlemmer havde opfattet Hr. Møllers Udtalelser for 14 Dage siden paa samme Maade som Taleren, altsaa som en Opfordring til Brolægningsudvalget om at tage Sagen op.

Da det ikke havde været Taleren, men et af Brolægningsudvalgets andre Medlemmer, som havde bragt Sagen i Forgrunden, var Hr. Møllers Udtalelse om, at Taleren havde haft andre Motiver til at sende Sagen til Byraadet, ganske ved Siden af. Iøvrigt var der ingen Ulykke sket ved, at Indstillingen var kommet frem, da der vel nok var nogen Mulighed for at skaffe Pengemidlerne til Arbejdet, og det jo selvfølgelig var langt bedre at give de arbejdsløse Arbejde end Understøttelse. Det Arbejde, der var i Gang, beskæftigede ikke mange Mennesker. Endelig havde man jo ogsaa faaet Opfordring fra Amdtsraadet til at paabegynde de Arbejder, der kunde iværksættes, ligesom der ogsaa i Bladene var blevet givet Meddelelse om, at der ville kunne stilles Midler til Raadighed for Kommunerne til Iværksættelse af Arbejder, saa der havde altsaa været dobbelt Grund for Brolægningsudvalget til at fremkomme med Indstillingen, idet hele Udvalget jo som nævnt havde opfattet Hr. Møllers Udtalelse som et Vink til det om at faa Arbejdet udført.

Møller kunde ikke forstaa, at hans Udtalelse i Mødet for 14 Dage siden kunde opfattes som et Vink til Brolægningsudvalget, da dette dog ligesom Taleren maatte kende Vedtagelsen i Mødet den 18. Oktober, som jo gik ud paa, at Arbejderne først skulde iværksættes, naar man var enedes med Budgetudvalget om, hvor Pengene skulde tages fra.

Brolægningsudvalgets Indstilling var altsaa ganske overflødig, hvis den ikke skulde sige, at Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse ikke var hurtig nok, hvorfor Brolægningsudvalget maatte gaa direkte til Byraadet. Hvis Sagen skulde være blevet behandlet i Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse paa Basis af, hvad der var vedtaget i Brolægningsudvalget, maatte Hr. Brøndum vel have meddelt, hvad der var blevet vedtaget i dette Udvalg, men det havde Hr. Brøndum ikke sagt et Ord om. Taleren fastholdt sin Henstilling om, at Indstillingen blev vist tilbage til Brolægningsudvalget, saaledes at Sagen kunde komme til at gaa den rigtige Vej.

Bech bemærkede, at de øvrige Medlemmer af Udvalget for Byens Udvidelse og

Bebyggelse sikkert var enig i at mene, at Hr. Brøndum havde optraadt illoyalt i denne Sag. Lige efter Nytaar havde Hr. Møller og Taleren haft en Samtale om, hvad der kunde gøres for at skaffe Arbejde, og begge havde været enige i, at der burde gøres det mest mulige, blandt andet ogsaa at disse Afgravningsarbejder skulde iværksættes snarest muligt. Naar Sagen laa hos Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse, maatte man stole paa, at dettes Formand bragte den frem, saa snart det lod sig gøre, og man havde da heller aldrig haft Anledning til at beklage sig over Hr. Møller i saa Henseende. Saa omfattende Planer, som den der nu var Tale om, maatte nøje overvejes, og der var økonomiske Hensyn at tage, hvis man ikke med den overordentlig store Arbejdsløshed vilde køre Kommunen ud i noget, der vilde være ganske ødelæggende for den.

N. Joh. Laursen vilde mene, at de mange Opfordringer til at sætte Arbejder i Gang trængte til et Supplement om, at de Arbejder, der var i Gang, ikke maatte standses. Taleren sigtede hermed til, at Murersvendene havde standset Arbejdet paa et Arbejde, der skulde tjene til Forbedring af vore Ernæringsforhold, og standset det - som det syntes - paa et rent Etikettespørgsmaal, nemlig om Svendene skulde løfte Stenene af Arbejds mændene, naar disse havde baaret dem op paa Stilladset. Det gjorde et ejendommeligt Indtryk, at et vigtigt og nyttigt Arbejde i denne Tid skulde standses for et saadant Spørgsmaals Skyld, oven i Købet var det vist ikke engang et Betalingsspørgsmaal. Naar man var med til at stemme for Millioner til at afbøde Arbejdsløsheden, blev man lidt forstemt ved at se saadan noget. Det paagældende Arbejde var blevet fortsat paa anden Maade, nemlig som Betonarbejde, og vistnok af de samme Murersvende, men at den Fremgangsmaade vilde blive valgt, vidste de intet om, da de gik fra Arbejdet paa Grund af Spørgsmaalet om Stenenes Afløftning.

Formanden syntes, at Hr. N. Joh. Laursens Udtalelser laa lidt udenfor Sagen.

Jakob Jensen var enig med Formanden i, at det, Hr. N. Joh. Laursen havde været inde paa, laa udenfor denne Sag, og skulde kun sige, at han var enig i, at man burde mane hinanden til at tage Situationen saa alvorligt som muligt. Det gik ikke an at spørge med Forholdene, hvad Hr. Brøndum imidlertid syntes at have Lyst til med den foreliggende Sag. Det paagældende Afgravningsarbejde blev besluttet i Sommeren 1916, altsaa før Hr. Brøndum kom i Byraadet, og skulde forberedes saaledes, at det kunde sættes i Gang, naar den Arbejdsløshed, som man kunde forudse, indtraf. Byraadet havde for længst sendt Indberetning til Regeringen om, hvilke Arbejder det agtede at iværksætte, naar de fornødne Midler kunde skaffes tilveje. Det var paa dette sidste Punkt, at Sagen stod, fordi Midlerne

maatte skaffes ad andre Veje end hidtil; thi hvis Staten ikke sørgede for, at Byrden blev fordelt ligelig paa alle Borgere hver efter Evne, vilde en Del unddrage sig fra deres Part ved at rejse deres Vej. Naar Kassebeholdningen var sluppet op, og Kommunen maatte laane igen, maatte Byraadet alvorligt sige til Regeringen, at den maatte skaffe Kommunen Midler ad andre Veje, før Arbejderne kunde sættes i Gang. Naar Taleren havde sagt Hør til Hr. N. Joh. Laursens Tale om, at paabegyndte Arbejder ikke burde standses, havde han sigtet til, at Hr. Brøndum som Formand for Brolægningsudvalget ikke satte de Arbejder i Gang, der kunde sættes i Gang, og Taleren vilde derfor give Hr. Brøndum en Paamindelse om at være lidt mere energisk. Taleren vilde meget fraraade at lade Hr. Brøndum administrere det hele, saaledes som Hr. Møller havde hentydet til. Sagen maatte hellere ses fra en anden Side. Hr. Brøndum havde nu i Maaneder eksperimenteret med adskilligt, som han kritiserede før Valget, uden at han dog endnu var kommet videre, og naar han kom galt af Sted, havde han undertiden i lukkede Møder undskyldt sig med sin Uerfarenhed. Det vilde sikkert være rigtigt ogsaa at skrive Hr. Brøndums Optræden i den foreliggende Sag paa denne Konto. Det var ikke morsomt at skulde sige saadan noget, men der fandtes dog et Fortilfælde, som Taleren lige skulde nævne. I Borgmester Vestergaards Tid var et Medlem meget besværlig at arbejde med, og Hr. Harald Jensen havde da i et Møde spurgt Borgmesteren, om der ikke fandtes Midler til at blive af med den Slags Medlemmer eller lære dem Takt. Hertil havde Borgmesteren svaret, at det bedste naturligvis vilde være, om man kunde afskedige saadanne Medlemmer, men at der, da dette ikke lod sig gøre, ikke var andet for end at arbejde med dem og søge at bibringe dem Erfaring og Takt.

Niels Jensen vilde bede Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse give Markudvalget Meddelelse om, hvornaar Afgravningsarbejdet skulde begynde, saaledes at de Folk, der havde Havelodder derude, kunde faa anvist Lodder andet Steds.

Brøndum skulde gentage, at alle Medlemmer af Brolægningsudvalget havde opfattet Hr. Møllers Udtalelse som en Opfordring til Udvalget om at paabegynde Arbejdet. Det var ikke fra nogen Side i Udvalget Hensigten at jage Sagen igennem, og Taleren skulde aldeles ikke opnaa noget ad Politikkens Vej. Ønskede han det, vilde det, han gjorde, af visse Hensyn som han ikke skulde omtale i Byraadet, sikkert være det mest forkerte. Taleren vilde takke for den Paamindelse Hr. Jakob Jensen havde givet ham. Han var klar over, at han kunde lære adskilligt, hvad alle Byraadets Medlemmer vel ogsaa kunde. Det var meget uheldigt, at Staten intet betalte til saadanne Arbejder, som i Øjeblikket ikke var strengt nødvendige, men som man ønskede at sætte i Gang af Hensyn til de arbejdsløse, medens

den betalte de to Trediedele af disses Understøttelse, idet Kommunerne derved let kunde komme ind paa, at de stod sig bedre ved at lade Arbejderne gaa ledige, hvilket jo dog var i allerhøjeste Grad forkert. Staten burde være med til at betale noget til saadanne Arbejders Udførelse, da de dog maatte betragtes som Dyrtdisforanstaltninger. Brolægningsudvalget vilde sikkert være tilfreds med, at Sagen gik tilbage til det og blev behandlet i Kasseudvalget. Taleren havde intet imod, at Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse fik hele Æren af Arrangementet, naar blot Arbejdet kom i Gang.

Simonsen skulde indrømme Formanden, at Hr. N. Joh. Laursens Omtale af Murerstandsningen laa meget langt udenfor Sagen, og skulde derfor heller ikke komme videre ind derpaa, men han vilde dog gerne bemærke, at det af Hr. N. Joh. Laursen fremhævede Synspunkt havde været fremdraget i de konservative Blade og hvilede paa et Standpunkt, der var dikteret af Arbejdsgiverhensyn. Efter hvad der var oplyst, saa Sagen noget anderledes ud, end Hr. N. Joh. Laursen havde fremstillet den, og hvis nogen mente, at Arbejdsløsheden skulde bevirke, at Svendene skulde finde sig i Udløbet af en Overenskomst, uden at den blev fornyet, saa var vedkommende meget langt ude. Antagelig vilde Hr. N. Joh. Laursens Udtalelse fremkalde et Svar fra rette Side, og Taleren vilde derfor henstille til den Presse, som nu offentligjorde Referat af Hr. N. Joh. Laursens Udtalelse, at vente med sin Dom til Svaret forelaa.

N. Joh. Laursen stod hverken paa et Arbejder- eller et Arbejdsgiverstandpunkt, men mente kun, at fordi en Kontrakt udløb til 1. Februar, maatte et saa lille Spørgsmaal som det omtalte ikke berede Vanskeligheder for et Foretagende, der vedrørte Landets Ernæring.

Formanden mente, at det efter Debatten at dømme vel maatte være bedst, at Sagen blev henlagt.

Henlagdes.